

Rapport

Miljöhistorisk inventering
Planprogram Mariesjö; Utvecklingsområde 1 och 2, Skövde kommun

Beställare: Sektor Samhällsbyggnad, Skövde kommun

2018-02-28

Upprättad av: Anna Björk

Kvalitetsgranskad av: Helena Olsman Takner

Projektnr: 18039

Innehåll

1	Bakgrund och syfte.....	4
2	Allmän områdesbeskrivning.....	5
3	Genomförande	8
4	Del av fastigheterna Skövde 5:250 och Skövde 5:177.....	9
5	Fastigheten Bromsaren 1	10
6	Fastigheten Bromsaren 2	11
7	Fastigheten Bromsaren 4	11
8	Fastigheten Bromsaren 5	12
9	Fastigheten Bromsaren 6	13
10	Fastigheten Bromsaren 9	13
11	Fastigheten Eldaren 1.....	14
12	Fastigheten Eldaren 2.....	14
13	Fastigheten Eldaren 4 och Eldaren 6.....	15
14	Fastigheten Eldaren 8.....	16
15	Fastigheten Eldaren 10.....	16
16	Fastigheten Banvakten 1	17
17	Fastigheten Banvakten 2	17
18	Fastigheten Banvakten 3	18
19	Fastigheten Banvakten 4	19
20	Fastigheten Mariesjö 7	20
21	Fastigheten Mariesjö 8.....	20
22	Fastigheten Mariesjö 9	21
23	Fastigheten Mariesjö 10.....	22
24	Fastigheten Kommunverkstaden 1	23
25	Fastigheten Kommunverkstaden 2	24
26	Fastigheten Skövde 5:126	24
27	Fastigheten Skövde 5:173, 5:174 och 5:175.....	26
28	Fastigheten Skövde 5:181	26
29	Fastigheten Skövde 5:180	27
30	Slutsatser och rekommendationer.....	28
	Referenser	29

Bilagor

1. Inventering av fastigheter och verksamheter
  - a. Sammanställning av historisk information
  - b. Bedömd risk för föroreningar utifrån miljöhistorisk inventering, Planprogram Mariesjö, Utvecklingsområde 1, Skövde kommun
  - c. Bedömd risk för föroreningar utifrån miljöhistorisk inventering, Planprogram Mariesjö, Utvecklingsområde 2, Skövde kommun

Bild försättsblad: Översiktsbild över utvecklingsområde 1 och 2 Mariesjö (bild: ©Lantmäteriet)

1 Bakgrund och syfte

Skövde kommun (Sektor samhällsbyggnad) har i uppdrag att ta fram ett planprogram för Mariesjöområdet i Skövde, figur 1. Planprogrammets syfte är att översiktligt utreda förutsättningar och redovisa förslag på hur Mariesjöområdet kan utvecklas, utifrån bl.a. infrastruktur, grönområden, bostadsbebyggelse och verksamheter. Området är utpekade i förslag till fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde (Skövde kommun, 2016) som ett förtätningsområde.

Utvecklingen av Mariesjöområdet önskas ske långsiktigt med omställning av lokaler i kombination med nybyggnation. Delar inom området planeras även inrymma flerbostadshus. Sydost om programområdet Mariesjö samt i det angränsande området Stallsiken södra pågår arbete med nya detaljplaner för bostäder mm som huvudsaklig markanvändning. För dessa områden har miljöhistoriska inventeringar och undersökningar genomförts för att säkerställa markens lämplighet.

I anslutning till programområdet finns två definierade utvecklingsområden (utvecklingsområde 1 och 2). Nya detaljplaner planeras för dessa områden, men först på längre sikt (10-15 år). Inför detta har Jordnära miljökonsult AB har på uppdrag av Skövde kommun (Sektor samhällsbyggnad) utfört en miljöhistorisk inventering avseende risken för föroreningar i mark som underlag för kommande planering av området.

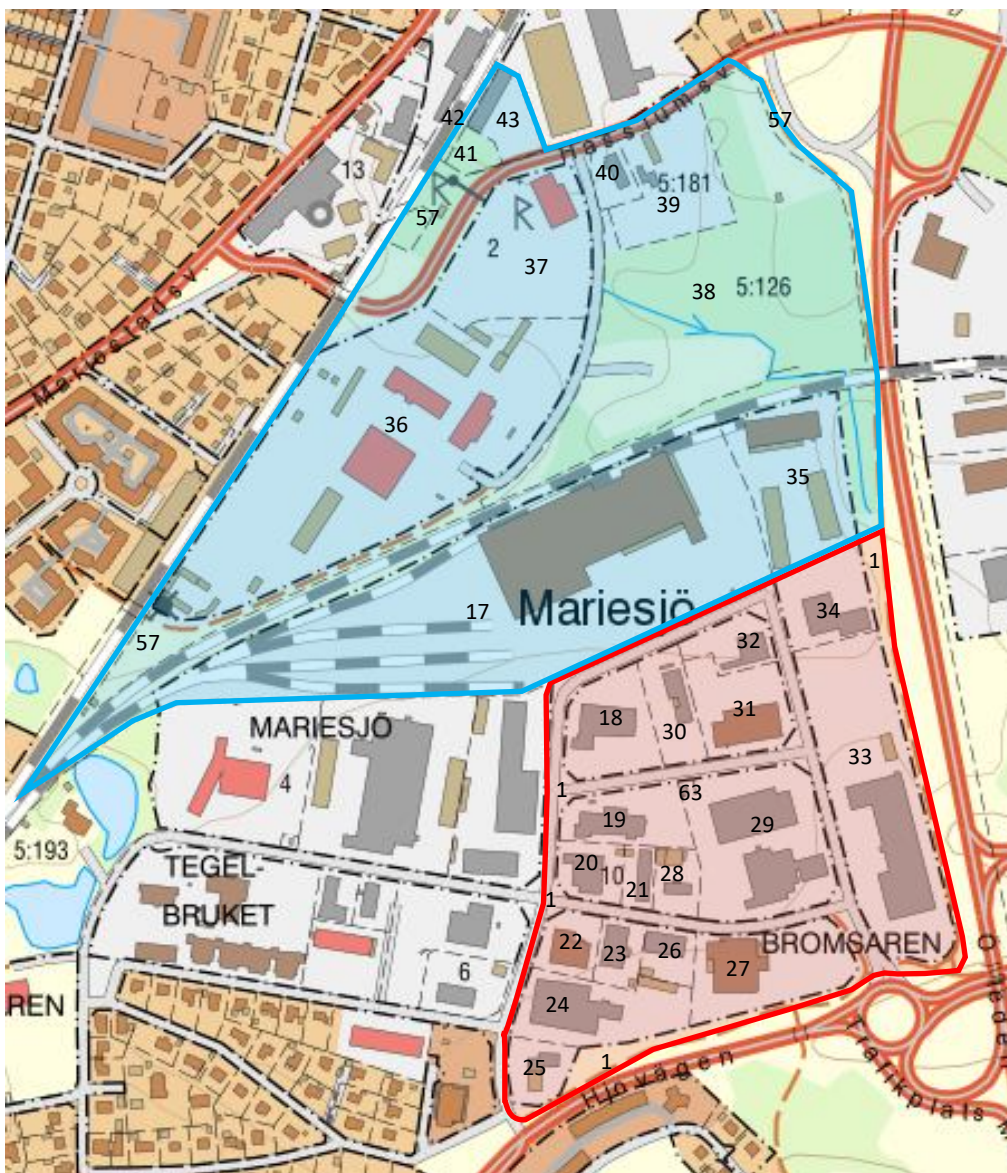
Figur 1. Översiktsbild över Utvecklingsområde 1 och 2 samt angränsande programområde Mariesjö och detaljplanområde Stallsiken södra (bild: Skövde kommun). Pilarna visar på de områden som omfattas av aktuell inventering och rapport.

2 Allmän områdesbeskrivning

Utvecklingsområde 1 och 2 är belägna i centrala Skövde, norr om centralstationen och öster om stambanan, väster om Östra leden (figur 1-3).

Utvecklingsområde 1 omfattar ca 13 ha och inkluderar 19 fastigheter (tabell 1), främst industrifastigheter med mindre industriverksamheter samt handel och kontor. Utvecklingsområde 2, norr om utvecklingsområde 1, omfattar ca 26 ha och inkluderar 11 fastigheter som utgörs av industritomter och en större fastighet med idag oexploaterad mark. Riktlinjerna för utveckling av områdena är bostäder, service, verksamheter och handel (Skövde kommun, 2016).

Figur 2. Översiktskarta över utvecklingsområde 1 (röd heldragen linje) och utvecklingsområde 2 (blå heldragen linje), Skövde. Numreringen hänvisar till löpnummer i tabell 1. (bildkälla: ©Lantmäteriet)

Figur 3. Flygfoto. Utvecklingsområde 1 (röd heldragen linje) och utvecklingsområde 2 (blå heldragen linje), Skövde (bildkälla: ©Lantmäteriet)

Tabell 1. Fastigheter inkluderade inom utvecklingsområde 1 och 2, Skövde och som inventerats med avseende på miljö inom ramen för denna undersökning.

Nr i kartan (figur 2)	Fastighet	Area (ha)	Nuvarande verksamhet	Område
1	Skövde 5:250 (del av)		Gatu-/parkmark	Utvecklingsområde 1 och 2 och Programområde Mariesjö
17	Mariesjö 7	6,41	Transporttjänst/åkeri	Utvecklingsområde 2
18	Banvakten 2	0,68	Däckverkstad och däckhotell	Utvecklingsområde 1
19	Eldaren 1	0,55	Möbeltillverkning	Utvecklingsområde 1
20	Eldaren 10	0,3	Telefonservice och reparationer, Radio- och TV-service, Kontor, Kundcentral	Utvecklingsområde 1
21	Eldaren 8	0,16	Städservice	Utvecklingsområde 1
22	Bromsaren 5	0,29	Systemteknik (värme, ventilation, styr, data), Kontorsmaskiner och kontorsartiklar, Tryckeri, verktyg och färg	Utvecklingsområde 1
23	Bromsaren 9	0,24	Rörmokarservice, vvs-butik	Utvecklingsområde 1
24	Bromsaren 2	0,84	Bilförsäljning, bilverkstad	Utvecklingsområde 1
25	Bromsaren 1	0,3	Bensinstation	Utvecklingsområde 1
26	Bromsaren 6	0,23	Fastighetsförvaltning, glasmästeri	Utvecklingsområde 1
27	Bromsaren 4	0,96	Möbelförsäljning, färgbutik	Utvecklingsområde 1
28	Eldaren 2	0,24	Taxiverksamhet	Utvecklingsområde 1
63	Eldaren 4	0,01	Transformatorstation	Utvecklingsområde 1
29	Eldaren 6	1,53	Bilservice, lackering, däckverkstad, spolhall	Utvecklingsområde 1
30	Banvakten 1	0,41	Försäljning av kakel, murarverksamhet	Utvecklingsområde 1
31	Banvakten 4	0,48	Lagerlokal, byggnadsmide, gym	Utvecklingsområde 1
32	Banvakten 3	0,48	Hemglass, kontor, fordonstvätt	Utvecklingsområde 1
33	Mariesjö 10	2,28	Bilhandel och service	Utvecklingsområde 1
34	Mariesjö 9	0,59	Åkeriverksamhet	Utvecklingsområde 1
35	Mariesjö 8	1,32	Lastbilscentralen	Utvecklingsområde 2
36	Kommunverkstad en 1	5,26	Gatukontorets förråd	Utvecklingsområde 2
37	Kommunverkstad en 2	1,51	Fordonstekniska	Utvecklingsområde 2
38	Skövde 5:126	4,92	Hantering av massor, körövningsyta	Utvecklingsområde 2
39	Skövde 5:181	0,94	Last- och grävcentralen	Utvecklingsområde 2
40	Skövde 5:180	0,19	Skövde Trädgårdstjänst	Utvecklingsområde 2
41	Skövde5:175	0,13	Småhusenhet, fd villatomt	Utvecklingsområde 2
42	Skövde 5:174	0,07	Vid järnväg	Utvecklingsområde 2
43	Skövde 5:173	0,33	Lager	Utvecklingsområde 2
57	Skövde 5:177 (del av)		Gatu-/parkmark	Utvecklingsområde 2 och Detaljplanområde Stallsiken södra

2.1 Geologi och hydrogeologi

Enligt SGU:s jordartskarta (SGU, 2018a) utgörs de ytliga naturliga marklagren inom utvecklingsområde 1 av glacial silt. Inom utvecklingsområde 2 består de ytliga naturliga marklagren i västra delarna av området av glacial sand, i sydvästra delen glacial lera, i södra delen glacial silt, i sydöstra delen av kärrtorv och i nordöstra delen glacial grovsilt och finsand. Tidigare

markundersökningar i området har visat att fyllnadslagrets mäktighet har varierat mellan fastigheterna med ca 0,4–0,9 m mäktighet, likaså varierar fyllnadsmassornas innehåll (BGAB, 1987; 1994; Picon, 1984). Tidigare har gjutsand påträffats inom utvecklingsområde 1 (Golder Associates, 2007; Picon, 1984; Skövde kommun, 2018b) samt på intilliggande fastigheter inom programområdet (Jordnära Miljökonsult, 2018). Berggrunden i området utgörs av granit (SGU, 2018b).

En geoteknisk undersökning genomfördes 1984 vid en spillvattenledning som går från fastigheten Mariesjö 7 ner mellan fastigheterna Banvakten 1 och Banvakten 2. Undersökningen visade på ytskikt av myllig silt därunder friktionsjord bestående av silt och finsand som varvas med lerlager. Grundvattenytan återfanns vid ca 1,1 m under markytan (Picon, 1984).

På fastigheterna Skövde 5:126 och Skövde 5:181 finns ytskikt antingen av friktionsjord eller gyttja och torv som underlagras av friktionsjord som till större delen består av sand och silt. Därefter fast botten av troligen morän, block eller berg följt av kalkgyttja som delvis innehåller torv. I två provpunkter har skiffer påträffats. Grundvattenytan är mellan ca 1,4-3,2 m under markytan (BGAB, 1987; 1994).

Generell naturlig grundvattenströmningsriktning i utvecklingsområdena bedöms vara ostlig-sydostlig baserat på topografi och hydrologi i området. Riktningen inom undersökningsområdet är sannolikt starkt påverkad av ledningsgravar, diken och andra installationer i marken, varför den lokala grundvattenströmningen är svår att förutsäga. Grundvattennivåerna varierar inom området mellan ca 1,1–7,0 m under markytan (BGAB, 1987; 1994; Picon, 1984; SGU, 2018c). Dagvatten leds i sydostlig riktning via dagvattensystemet, för att senare nå Ösan via Svesån (Lantmäteriet, 2018; Länsstyrelsen, 2018i).

2.2 Känslighet och skyddsvärde

Närmaste bostäder är belägna i strax söder och sydväst om utvecklingsområde 1 samt i ett villakvarter strax nordöst om utvecklingsområde 2. Enligt aktuellt planprogram skall undersökningsområdet förtätas med bostäder och verksamheter (Skövde kommun 2016; förslag 20180912).

Enligt SGU:s brunnsarkiv finns inga dokumenterade dricksvattenbrunnar belägna inom det aktuella området eller i dess omedelbara närhet. På fastigheten Bromsaren 5 finns en energibrunn. Öster om utvecklingsområde 2 finns en energibrunn inom fastigheten Väghyveln 1 samt i villakvarter sydväst om utvecklingsområde 1 (SGU, 2018c). Området är anslutet till kommunalt vatten och avlopp.

Inga andra skyddsvärda områden finns inom området eller dess närhet (Länsstyrelsen, 2018i).

3 Genomförande

3.1 Historisk inventering

I inventeringen har en genomgång gjorts av handlingar i Skövde kommuns bygglovsarkiv, fastighetsregistret, cisternregistret/tillstånd för brandfarlig vara, samt arkivet på Miljösamverkan Skaraborg. Information har hämtats från bl.a. bygglovshandlingar, tidigare miljötekniska och geotekniska undersökningar, tillsynsrapporter, mm, tillsammans med information från öppna källor på internet, länsstyrelsen och kommunen. Ett översiktligt platsbesök gjordes i området. Resultatet av den historiska inventeringen har sammanställts i denna rapport med översikter i bilaga 1a-c.

4 Del av fastigheterna Skövde 5:250 och Skövde 5:177

4.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Fastigheterna Skövde 5:250 och Skövde 5:177 är två vidsträckta fastigheter som består av gatu- och parkmark. Inom ramen för denna inventering har endast de delar av fastigheterna som ligger inom utvecklingsområdena ingått, för fastigheten Skövde 5:250 är det ca 4 ha och för fastigheten Skövde 5:177 ca 3 ha. Till större delen utgörs fastigheterna, inom undersökningsområdet av gator, gröna stråk längs med cykelbanor och parkering. I nordöstra delen av Skövde 5:250 finns en dagvattendamm. I sydvästra delen av fastigheten Skövde 5:177, vid järnvägen, finns en transformatorstation.

4.2 Verksamhetshistorik

Aktuell del av fastigheten Skövde 5:250 har tidigare bestått av åkermark och gator (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975). På flygfotot från 1960 finns antydning till tippning inom fastigheten strax söder om fastigheten Bromsaren 4 (Lantmäteriet, Flygfoto 1960). Tidigare har gjutsand påträffats inom fastigheten (Skövde kommun, 2018b). Inom fastigheten Skövde 5:250 finns en deponi (MÖS, 1997a), vars läge inom fastigheten är oklar.

På fastigheterna Bostället 24 och Bromsaren 1 som ligger intill Skövde 5:250 har bensinstationer bedrivits och restföroreningar av petroleum dokumenterats. Inom Bostället 24 har sanering av petroleumförorening utförts och en restförorening av bensen lämnades mot Bangårdsgatan och fastigheten Skövde 5:250 (Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2008). 2016 påträffades en dieselförorening inom Bromsaren 1 och sanering genomfördes. Restförorening lämnades kvar inom fastigheten. Uppföljande miljökontroll genomfördes 2017 och det bedömdes att restföroreningen inte har spridits eller ökat i omfattning (se avsnitt 5.3) (ÅF, 2016; 2017).

I den nordvästra delen av fastigheten Skövde 5:177 har det tidigare funnits ett bostadsområde. Transformatorstationen i den södra delen av fastigheten, mot bangården, byggdes någon gång mellan 1960-1975 (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975).

4.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar för aktuella fastigheter har inte framkommit vid inventeringen.

4.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det inom fastigheterna finnas störst risk för föroreningar kopplade till fyllnadsmassor och restföroreningar av petroleum såsom BTEX¹, alifater, aromater, PAH² och metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadsmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten.

¹ Bensen, toluen, etylbensen, xylen

² Polycykliska aromatiska kolväten

Vid transformatorstationen finns risk för föroreningar av olja och PCB, främst i ytliga jordlager nära transformatorn. Risk för tjärasfalt finns då stora delar av fastigheten inom undersökningsområdet asfalterades mellan 1960 och 1975.

5 Fastigheten Bromsaren 1

5.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Bromsaren 1 omfattar ca 0,3 ha och gränsar i väster mot Bangårdsgatan. På fastigheten finns en byggnad med drivmedelsstation och fordonstvätt, och merparten av markytan är asfalterad.

5.2 Verksamhetshistorik

Fastigheten är obebyggd på flygfoto från 1960 (Lantmäteriet, Flygfoto 1960). 1972 byggs drivmedelsstationen med servicehallar, smörjhall, tvätthall, butik, fatgård, oljerum och pannrum samt cisterner i mark. Drivmedelsförsäljning har förekommit inom fastigheten sedan 1973. Container för miljöbränsle samt plåtskåp för gasol tillkommer 1993 i fastighetens sydöstra del. 2006 installeras ytterligare en cistern. Byggnaden byggs om 2013 (Skövde kommun, 2018b).

Inom fastigheten finns sex cisterner i mark, fyra placerade vid tankplats i södra delen av fastigheten (30 m³ och 15 m³ för bensen, 25 m³ för diesel, 10 m³ för etanol) och två i norra delen av fastigheten (6 m³ för spillolja och 6 m³ för eldningsolja) (Räddningstjänsten Östra Skaraborg, 2017b; Skövde kommun, 2018b). Vid inspektion av drivmedelsstationen 2011 noterades otillräcklig markbeläggning vid pumpstation i södra delen av fastigheten, i form av sprickor i asfalten samt plattläggning utan tätt lager (MÖS, 2011b).

5.3 Tidigare utförda undersökningar

I samband med cisternbesiktning påträffas en dieselförorening år 2016. Förhöjda halter av alifater, aromater, BTEX, barium, kobolt, koppar, och krom påvisades, över riktvärdet för MKM³ och alifater, bly och PAH-L över riktvärdet för KM⁴. Halter av xylén, aromater och zink har även uppmätts över haltgränsen för farligt avfall i en av provpunkterna. Det bedömdes dock att uppmätt halt av zink troligen beror på felkälla. Restförorening lämnades kvar inom fastigheten, vid bensincistern. I en provgrop uttogs ytvatten där halt av MTBE uppmättes över riktvärdet för miljörisker (ÅF, 2016). Uppföljande miljökontroll genomfördes 2017 i syfte att kontrollera status på restföroreningen och det bedömdes att restföroreningen inte har spridits eller ökat i omfattning (ÅF, 2017).

På fastigheterna Bostället 24, väster om Bromsaren 1, har drivmedelsstation tidigare bedrivits. Inom Bostället 24 påträffades en petroleumförorening i samband med en undersökning 2008 där restförorening av bensen lämnades mot Bangårdsgatan och fastigheten Skövde 5:250 (Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2008).

5.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det finnas störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Dessa föroreningar bedöms

³ Mindre känslig markanvändning (Naturvårdsverket, 2009).

⁴ Känslig markanvändning (Naturvårdsverket, 2009).

kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

6 Fastigheten Bromsaren 2

6.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Bromsaren 2 omfattar ca 0,84 ha och är belägen i sydvästra delen av utvecklingsområde 1. I väster gränsar fastigheten mot Bangårdsgatan. På fastigheten finns två byggnader och merparten av markytan är asfalterad. På fastigheten finns bilhandlare samt bilverkstad.

6.2 Verksamhetshistorik

Sannolikt har fordonsrelaterad verksamhet bedrivits under lång tid på fastigheten. 1960 är byggnation påbörjad och uppställning av fordon, mm förekommer (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975). Bygglovsritningar från 1964 visar en verkstadsanläggning med reservdelslager, verkstadshall, maskinverkstad, sprut- och torrbox, plåtslageri, utställningshall, pannrum (källare), olja, kompressor och lager. Ett garage byggs 1968 och verkstadsbyggnaden byggs ut året därefter. I samband med detta asfalteras även fastigheten. Under 1980-talet byggs nya verkstadslokaler med bl a oljerum och lager samt garage med pumpstation. Uppställning av krockade bilar sker i nordöstra delen av fastigheten (Skövde kommun, 2018a).

I den nordöstra delen av fastigheten finns en pumpstation (80 L) där handel av drivmedel tidigare kan ha bedrivits (Länsstyrelsen, 2018d). Cistern för motorolja finns inne i huvudbyggnaden och cistern för spillolja förvaras utomhus under tak, till viss del invallad (Skövde kommun, 2006).

På fastigheten finns en fordonstvätt. Vid fordonstvätt har medel använts som ej är med i Kemikaliesvepets lista över godkända fordonstvättmedel (Skövde kommun, 2006).

På historiska flygfoton finns indikationer på utfyllnader av mark (Lantmäteriet, Flygfoto 1960).

6.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Gjutsand har dokumenterats inom fastigheten (Skövde kommun, 2018b).

6.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det finnas störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

7 Fastigheten Bromsaren 4

7.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Bromsaren 4 omfattar ca 0,96 ha. I norr gränsar fastigheten mot Kaplansgatan. På fastigheten finns en byggnad med möbelhandel samt färghandel. Markytan är i huvudsak asfalterad.

7.2 Verksamhetshistorik

Tidigare utgjordes fastigheten av jordbruksmark med en väg i söder. Sannolikt har fastigheten fyllts ut, utifrån historiska flygfoton. 1975 är fastigheten bebyggd och asfalterad (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975) och 1976 sker en tillbyggnad av befintligt affärshus/livsmedelsbutik. Under 1980-talet görs en ombyggnation med anpassningar för ett motionscenter samt möbelutställning. I byggnaden har även funnits apparatrum, oljecistern och pannrum i källaren. 1999 ändras planlösningen så att en motorcykelhall tillkommer.

7.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Tidigare har gjutsand dokumenterats inom fastigheten (Skövde kommun, 2018b).

7.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det finnas risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Inom fastigheten hanteras färg, där blymönja förekommit, samt försäljning av billacker (MÖS, 2001b; 2001d). Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

8 Fastigheten Bromsaren 5

8.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Bromsaren 5 omfattar ca 0,29 ha. I norr gränsar fastigheten mot Kaplansgatan och i väster mot Bangårdsgatan. På fastigheten finns en byggnad som inrymmer mindre verksamheter, med installation och försäljning av bl a ventilation, kontorsartiklar samt verktyg och färg. Markytorna är huvudsakligen asfalterade.

8.2 Verksamhetshistorik

Fordon finns uppställda inom fastigheten ca 1960 (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975). 1965 byggs en byggnad med kontors-, utställnings-, lagers- och reparationslokaler. Samma år installeras en oljecistern på fastigheten. Byggnaden byggs ut i omgångar från 1967-2009, med nya lagerytor, café och butik (Skövde kommun, 2018a).

På historiska flygfoton finns indikationer på utfyllnader av mark (Lantmäteriet, Flygfoto 1960).

8.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Tidigare har gjutsand dokumenterats inom samtliga fastigheter runt Bromsaren 5 varav det bedöms som troligt att även aktuell fastighet har fyllts ut med gjutsand (Skövde kommun, 2018b; Jordnära miljökonsult, 2018).

8.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms viss risk finnas för tryckeri- och petroleumrelaterade föroreningar såsom alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller,

bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

9 Fastigheten Bromsaren 6

9.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Bromsaren 6 omfattar ca 0,23 ha. I norr gränsar fastigheten mot Kaplansgatan. På fastigheten finns två byggnader för kontor och glasmästeri för bilglas. Markytan är i huvudsak asfalterad.

9.2 Verksamhetshistorik

På historiska flygfoton finns indikationer på utfyllnader av mark (Lantmäteriet, Flygfoto 1960). 1976 byggs ett glasmästeri och förråd, och fastigheten asfalteras. 1983 byggs delar av byggnaden om för anpassas till bageriverksamhet och 1995 installeras en skorsten till vedkamin. Uppställning av cistern för diesel sker 1996 mellan förråds- och huvudbyggnaden. Bränsle leds in i byggnaden via ledning i marken (Skövde kommun, 2018a).

9.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Tidigare har gjutsand dokumenterats inom fastigheten (Skövde kommun, 2018b).

9.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt bedöms som liten då fastigheten Bromsaren 6 asfalterades efter 1975.

10 Fastigheten Bromsaren 9

10.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Bromsaren 9 (tidigare Tegelbruket 1) omfattar ca 0,24 ha och är belägen i södra delen av utvecklingsområde 1. I norr gränsar fastigheten mot Kaplansgatan. På fastigheten finns två byggnader som idag inrymmer rörmokarservice och VVS-butik. Markytan är i huvudsak asfalterad.

10.2 Verksamhetshistorik

På historiska flygfoton finns indikationer på utfyllnader av mark (Lantmäteriet, Flygfoto 1960). 1966 byggs ett bokbinderi/tryckeri med tillhörande kontor. En oljecistern och värmepanna installeras i samband med byggnadens uppförande och tas ur bruk 2005 (MÖS, 2005; Skövde kommun, 2018a). En ombyggnation görs 1989 för att anpassa delar av lokalerna till klädlager. Bygglov från 2006 godkänner installation av pelletsamin för demonstration (Skövde kommun, 2018a).

10.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Tidigare har gjutsand dokumenterats inom fastigheten (Skövde kommun, 2018b).

10.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för tryckeri och petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

11 Fastigheten Eldaren 1

11.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Eldaren 1 omfattar ca 0,55 ha. I norr gränsar fastigheten mot Magasingatan och i väst mot Bangårdsgatan. På fastigheten finns en byggnad, i vilken det bedrivs möbeltillverkning. Markytan är i huvudsak asfalterad.

11.2 Verksamhetshistorik

Ett bageri med pannrum byggs ca 1960 (Lantmäteriet, Flygfoto 1960, Skövde kommun, 2018a). Bygglövshandlingar från 1962 visar även installation av oljecisterner utomhus, norr om byggnaden. Fastigheten är vid denna tid asfalterad. Byggnaden byggs ut ett flertal gånger under 1960–1970-talet. Under åren har det i lokalerna varit livsmedelsaffär och ostlager. 1994 ändras användning för byggnaden för att passa nuvarande verksamhet med möbeltillverkning; maskinrum, ritrum och utställningslokaler tillkommer (Skövde kommun, 2018a). Verksamheten förbrukar ca 70 L rena lösningsmedel per år och ca 400 L lim (utan organiska lösningsmedel) i sin verksamhet (MÖS, 2000e).

På historiska flygfoton finns indikationer på utfyllnader av mark (Lantmäteriet, Flygfoto 1960).

11.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Gjutsand har dokumenterats inom fastigheten Eldaren 1 (Skövde kommun, 2018b).

11.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

12 Fastigheten Eldaren 2

12.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Eldaren 2 omfattar ca 0,24 ha och gränsar i söder mot Kaplansgatan. På fastigheten finns två byggnader, och här bedrivs idag taxiverksamhet. Markytan är i huvudsak asfalterad.

12.2 Verksamhetshistorik

På 1960-talet är fastigheten är bebyggd med två byggnader, ett garage i norra delen av tomten och ett kontor och frysrum i södra delen. I den södra byggnaden finns även ett pannrum. Under 1960-talet och framåt bedrivs livsmedelslager och -försäljning. 2009 byggs byggnaden om för att anpassas

till taxiverksamhet, och en tvätthall och verkstad tillkommer (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; Skövde kommun, 2018a).

12.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Gjutsand har dokumenterats inom fastigheten (Skövde kommun, 2018b).

12.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

13 Fastigheten Eldaren 4 och Eldaren 6

13.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Eldaren 4 är en liten fastighet, ca 0,01 ha, med transformatorstation. Eldaren 6 omfattar ca 1,53 ha. De gränsar i norr mot Magasingatan och i söder och öst till Kaplansgatan. På fastigheten finns två byggnader. Dagens verksamheter utgörs av bilservice och spolhall, bilhandel, reparation-, lack- och däckverkstad med försäljning av däck, godstransporter, uthyrning av släpvagnar, båtar och fordon, samt försäljning av bygg-, fordons- och industriprodukter (Länsstyrelsen, 2018e). Markytan är i huvudsak asfalterad.

13.2 Verksamhetshistorik

1968 rivs en tidigare ladugårdsbyggnad på fastigheten Eldaren 6 och det byggs en verkstad med tillhörande lager, bilutställning och kontor i södra delen av fastigheten (Skövde kommun, 2018a). Öster om byggnaden installeras en spilloljetank och inne i byggnaden ett pannrum (MÖS, 2004c; Skövde kommun, 2018a). I norra delen av Eldaren 6 byggs under 1970-talet ett kallager och en lackerings- och tvätthall. Tillbyggnader görs 1984 och 2016 (Skövde kommun, 2018a).

Transformatorstationen på Eldaren 4 byggs mellan 1960 och 1975 (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975).

13.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Gjutsand har dokumenterats inom fastigheten Eldaren 6 (Skövde kommun, 2018b).

13.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Vid transformatorstationen finns risk för föroreningar av olja och PCB, främst i ytliga jordlager nära transformatorn. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

14 Fastigheten Eldaren 8

14.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Eldaren 8 omfattar ca 0,16 ha och angränsar i söder mot Kaplansgatan. På fastigheten finns två byggnader. Verksamheterna som bedrivs på fastigheten är städservice och hiss-service. Markytan är i huvudsak asfalterad.

14.2 Verksamhetshistorik

Under tidigt 1960-tal finns en byggnad på fastigheten, som byggs till med ett rörlager 1963 (Lantmäteriet, Flygfoto 1960). En ombyggnad sker 1984 då verkstad och ytterligare lager tillkommer. Hantering av gasol har skett inom verksamheten. Lackering sker i verksamheten, främst under sommarhalvåret (Skövde kommun, 2018a).

Inom fastigheten har tidigare bilserviceverksamhet hanterat vattenbaserad avfettning och motorbränslen (Länsstyrelsen, 2018c; MÖS, 2000d). Spillolja och elektronikavfall har mellanlagrats på fastigheten (MÖS, 2004a), och möjligen förekommer sådan lagring fortfarande.

14.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Gjutsand har dokumenterats inom fastigheten Eldaren 8 (Skövde kommun, 2018b).

14.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

15 Fastigheten Eldaren 10

15.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Eldaren 10 omfattar ca 0,3 ha. I söder gränsar fastigheten mot Kaplansgatan och i väster mot Bangårdsgatan. På fastigheten finns två byggnader, med verksamheter som rör service och försäljning inom telefoni, IT och elektronik samt kontor. Markytan är i huvudsak asfalterad.

15.2 Verksamhetshistorik

Fastigheten är bebyggd på flygfotot från 1960 (Lantmäteriet, Flygfoto 1960). Byggnaden byggs ut 1962 och en lagerbyggnad uppförs, för en mekanisk verkstad. I byggnaden finns verkstad, kontor, lager och pannrum. 1966 byggs det förråd i nordöstra delen av fastigheten som finns kvar idag. Fastigheten är asfalterad på flygfotot från 1975 (Lantmäteriet, Flygfoto 1975). En ombyggnation sker 1986. (Skövde kommun, 2018a).

15.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Gjutsand har dokumenterats inom fastigheten (Skövde kommun, 2018b).

15.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Elektronikavfall har hanterats inom fastigheten (MÖS, 2002b). Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

16 Fastigheten Banvakten 1

16.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Fastigheten Banvakten 1 omfattar ca 0,41 ha och är belägen söder om bangården på fastigheten Mariesjö 7. I söder gränsar fastigheten mot Magasingatan och i norr till Bangårdsgatan. På fastigheten finns en huvudbyggnad samt en mindre lagerbyggnad. Aktuell verksamhet hanterar byggvaror för kakel och murning. Ytorna inom fastigheten är gräsbevuxna, asfalterade eller grusade.

16.2 Verksamhetshistorik

Byggnaden, som är en industribyggnad med butik och lager, finns med på flygfoto från 1960, med grusad yta runt om (Lantmäteriet, Flygfoto 1960). Den byggs ut under 1960-talet. Lagerbyggnaden tillkommer 2002 (Skövde kommun, 2018a).

På historiska flygfoton finns indikationer på utfyllnader av mark (Lantmäteriet, Flygfoto 1960).

16.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Tidigare har fyllnadsmaterial med gjutsand dokumenterats inom fastigheten Banvakten 1 (Skövde kommun, 2018b).

16.4 Risk för föroreningar

Utifrån vad som framkommit om nuvarande och historisk verksamhet bedöms risken för föroreningar från verksamheterna som liten. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Närheten till banvallen ger viss risk för inströmning av föroreningar (se avsnitt 20.4). Risk för tjärasfalt finns inom fastigheten Banvakten 1.

17 Fastigheten Banvakten 2

17.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Banvakten 2 omfattar ca 0,68 ha och är belägen sydöst om bangården. I norr och väst gränsar fastigheten mot Bangårdsgatan och i söder mot Magasingatan. På fastigheten finns en byggnad och ytorna är asfalterade. Här bedrivs idag däckverkstad och däckhotell.

17.2 Verksamhetshistorik

På flygfotot från 1960 är fastigheten till större delen oexploaterad, med indikationer på utfyllnader av mark. En väg går diagonalt igenom den södra delen av fastigheten (Lantmäteriet, Flygfoto 1960).

Däckverkstaden byggs 1966, det är en industribyggnad med maskinavdelning, vulkrum, spolhall, däckspolning och pannrum med oljetank. I samband med nybyggnationen asfalterades delar av fastigheten. Under 1970-talet uppförs en tankanläggning med en dieselcistern på 98 m³. Ungefär samtidigt byggs även ett pannhus öster om byggnaden samt parkeringsplatser för bussar. Ett bussgarage byggs 1979 (Skövde kommun, 2018a).

I spolhallen förekommer idag ingen tvätt av fordon utan endast tvätt av däck (MÖS, 2010; 2017). Inom verksamheten förekommer vattenbaserad avfettning och motorbränslen hanteras (MÖS, 2000b).

17.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Tidigare har fyllnadsmaterial med gjutsand dokumenterats inom fastigheten (Skövde kommun, 2018b).

17.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadsmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten.

Närheten till bangården ger viss risk för inströmning av föroreningar (se avsnitt 20.4). Risk för tjärsfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

18 Fastigheten Banvakten 3

18.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Banvakten 3 omfattar ca 0,48 ha. I norr gränsar fastigheten mot Bangårdsgatan, i öst mot Kaplansgatan och i söder mot Magasingatan. På fastigheten finns en byggnad för glasslager och fordonstvätt. Markytan är i huvudsak asfalterad.

18.2 Verksamhetshistorik

På flygfotot från 1960 och 1975 syns en fruktodling som är belägen främst på fastigheterna Banvakten 4 och Mariesjö 10 men den sträcker sig även in i södra delen av fastigheten Banvakten 3. Övriga delar av fastigheten bestod under 1960 av åkermark och vid 1975 är marken igenväxt (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975).

Nybyggnation av industribyggnad med verkstad, bilutställning, dieselverkstad, dieselservice, kompressorum och vaskrum, skedde 1976. I samband med nybyggnationen asfalteras ytorna runt byggnaden (Skövde kommun, 2018a). Mellan 1993 och 1996 togs startades glassbilsverksamhet på fastigheten med tvätt av egna fordon. I verksamheten används avfettningsmedel och biltvättmedel (Länsstyrelsen, 2018h, Skövde kommun, 2018a).

18.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Gjutsand har dokumenterats inom fastigheten Banvakten 3 (Skövde kommun, 2018b).

18.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller, härrörande från fordonsrelaterad verksamhet. Från fruktodlingen finns stor risk för bekämpningsmedel eller dess nedbrytningsprodukter. Branschtypiska föroreningar från odling är: bly, DDT, dikofol, atrazin, desetyltrazin, BAM, klorerade hydrokarboner, organiska kväve- och fosforföreningar, aromater samt organiska och oorganiska kvicksilver-, tenn-, och arsenikföreningar. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risken för tjärasfalt bedöms som liten då asfaltering skett efter 1975.

19 Fastigheten Banvakten 4

19.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Banvakten 4 omfattar ca 0,48 ha. I söder gränsar fastigheten mot Magasingatan och i öst mot Kaplansgatan. På fastigheten finns en byggnad, vilken inrymmer ett flertal företag som bedriver mycket varierande verksamheter inom t ex friskvård, konsultverksamhet, IT och fastighetsförvaltning. Markytan är i huvudsak asfalterad.

19.2 Verksamhetshistorik

Under 1960-70-talet finns det en fruktodling på Banvakten 4, Mariesjö 10 och Banvakten 3. På sydvästra delen av aktuell fastighet var det under samma period åkermark. En bäckfåra skiljer fruktodlingen och åkermarken åt (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975).

1975 byggs en smidesverkstad med en oljetank vid byggnadens fasad i norr (Skövde kommun, 2018a). I verkstaden avfettades bl.a. detaljer från Volvo och här hanterades spillolja, betpasta och färg (MÖS, 2001a; 2004b). Under 1970–1990-talet byggs byggnaden ut ett flertal gånger med större verkstadslokaler och maskinhallar. Ett läckage av eldningsolja, ca 3 m³, skedde 1999. Miljö och hälsönämnden bedömde att en sanering av marken kring läckaget behövdes (MÖS, 1999). Lokalerna nyttjades efter 1993 som lagerlokal och 2005 ändrades verksamheten inom fastigheten till gymverksamhet. Sedan dess har byggnaden byggts ut ett flertal gånger för att passa gymverksamheten (Skövde kommun, 2018a).

19.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Gjutsand har dokumenterats inom fastigheten Banvakten 4 (Skövde kommun, 2018b).

19.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller från betning. Risk finns även för bekämpningsmedel eller dess nedbrytningsprodukter som kan komma från fruktodlingen som tidigare funnits inom fastigheten. Branschtypiska föroreningar från odling är: bly, DDT, dikofol, atrazin, desetyltrazin, BAM, klorerade hydrokarboner, organiska kväve- och fosforföreningar, aromater samt organiska och oorganiska kvicksilver-, tenn-, och arsenikföreningar. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten. Risken för

tjärasfalt bedöms som liten då fastigheten bebyggdes 1975 och tjärasfalt slutade användas samma år.

20 Fastigheten Mariesjö 7

20.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Fastigheten Mariesjö 7 omfattar ca 6,4 ha. I sydöst gränsar fastigheten mot Bangårdsgatan. Norr om fastigheten finns banvallen för järnvägstrafiken mot Tibro och Karlsborg som lades ner 2005 (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; Järnväg.net, 2019). Fastigheten utgörs av en asfalterad bangård med en byggnad. På fastigheten bedrivs åkeriverksamhet.

20.2 Verksamhetshistorik

På flygfotot från 1960 utgörs fastigheten främst av åkermark, i den östra delen går en väg och intill denna tycks tippning eller liknande verksamhet förekomma (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; Järnväg.net, 2019). På flygfotot från 1975 är fastigheten bebyggd med bangården samt en byggnad, och tomten är asfalterad (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975). Transformatorstationen byggs i östra delen av fastigheten 1987. Samma år sker nybyggnation av cementsilos och ett kontrollrum vid bangården. Under 1990-talet sker ytterligare tillbyggnader (Skövde kommun, 2018a).

Spridning av bekämpningsmedel (Roundup Bio) sker på banvallen (MÖS, 2011a; 2016). Inom fastigheten Mariesjö 3, söder om bangården, har BAM detekterats i grundvattnet (Jordnära miljökonsult, 2018).

20.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Inom Mariesjö 7 har fyllning bestående av gjutsand påvisats (Picon, 1984).

20.4 Risk för föroreningar

Banvallen ger risk för föroreningar i mark och grundvatten, dels från eventuella föroreningar i banvallens fyllnadsmassor och dels från bekämpningsmedel eller dess nedbrytningsprodukter som använts på banvallen. Impregnerade slipers kan orsaka PAH- och metallförorening, framför allt koppar, krom och arsenik. Denna risk föreligger på samtliga fastigheter angränsande till järnväg.

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det även vara risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater och aromater samt metaller. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadsmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten.

I närheten av transformatorer finns en generell risk för förorening av olja och PCB i dess omedelbara närhet. Risk för tjärasfalt kan finnas inom fastigheten i områden med äldre asfaltering (före 1975).

21 Fastigheten Mariesjö 8

21.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Mariesjö 8 omfattar ca 1,32 ha. I öster gränsar fastigheten mot riksväg 26. På fastigheten finns tre byggnader, omgivande ytor är asfalterade. På fastigheten finns ett flertal verksamheter såsom

åkeriverksamhet, biltvätt, drivmedelsförsäljning samt handel av golvläggingsmaterial (Länsstyrelsen, 2018g).

21.2 Verksamhetshistorik

Tidigare utgjordes fastigheten främst av åkermark och en bäckfåra. På flygfotot från 1975 är marken obrukad, med uppställning av någon enstaka lastbil på tomten (Lantmäteriet, Flygfoto 1960 och 1975).

Nybyggnation av godsmagasin/godsterminal sker 1976. Senare tillkommer en förrådsbyggnad, lastbilsvåg och lagerhall. Ett nytt garage byggs i den västra delen av fastigheten 2004, samma år rivs en annan byggnad i norra delen av fastigheten. Tillbyggnad av ett garage sker 2015 (Skövde kommun, 2018a).

2007-2008 uppförs en ny dieselanläggning med en ovanjordisk cistern på 50 kbm (MÖS, 2007; Skövde kommun, 2018a). På fastigheten hanteras diesel och adblue (MÖS, 2012a). Ett litet dieselläckage om ca 5 L diesel skedde 2014, där dieseln rann ner i oljeavskiljaren (MÖS, 2014).

21.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen.

21.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten.

Närheten till banvallen ger viss risk för inströmning av föroreningar (se avsnitt 20.4).

22 Fastigheten Mariesjö 9

22.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Mariesjö 9 (tidigare Bromsaren 8) omfattar ca 0,59 ha. I väster gränsar fastigheten mot Kaplansgatan och i öster mot riksväg 26. På fastigheten finns en byggnad, med verksamheter som bedriver däckverkstad och försäljning av fordonstillbehör, samt åkeriverksamhet och drivmedelsförsäljning.

22.2 Verksamhetshistorik

Mariesjö 9 utgjordes tidigare av åkermark, som 1975 är igenväxt (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975). Lastbilsterminal med smörjhall, tvätthall, förråd och oljecistern byggs 1982 och en dieselrefug byggs 1990. Inom fastigheten har under åren flera företag funnits, samtliga med inriktning mot åkeri, bilvård, drivmedelsförsäljning och däckverkstad (Länsstyrelsen, 2018b).

Bränslehantering har skett inom Mariesjö 9 sedan 1982. Vid 2007 fanns tre cisterner inom fastigheten, en för diesel på 50 m³ (tillkom 1982), en för motorolja på 3 m³ (omedelbart öster om däckverkstaden, där kallagret idag finns, flyttades sedan till den stora cisternen) och en som aldrig använts på fastigheten på 3 m³ (vid den stora cisternen) (AB Svenska Shell, 2007; Golder Associates, 2007; Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2002a). 2007 avvecklades dieselförsäljningen och tillhörande drivmedelsinstallation, avvecklades/revs (AB Svenska Shell, 2007).

22.3 Tidigare utförda undersökningar

I samband med avvecklingen av en drivmedelsstation inom aktuell fastighet genomfördes en miljöteknisk mark- och grundvattenundersökning 2007. Undersökningen genomfördes med provgropschaktning och pga stabilitetsskäl mot cisternen gjordes provtagning endast ner till max 1 m djup. Proverna analyserades med avseende på alifater, aromater och PAH och resultaten visade bl a på halter över MKM av alifater, aromater och bensen. Sanering med åtgärds mål MKM genomfördes därefter inom tre platser, vid pumpstationen, oljeavskiljaren och påfyllningsplatsen. Delar av området är sanerat ner till 3,6 m. Vid saneringen lämnades ca 20 m ledning (tömd och pluggad) kvar i marken samt de ledningar som togs ur bruk på 1990-talet. Restförening av aromater (C10-C35) över MKM finns nära fastighetsgränsen mellan Mariesjö 9 och Mariesjö 10. Grundvattenprov uttaget söder om restföreningen tyder på att föreningen är begränsad. Vid undersökningen påträffades fyllnadsmassor av gjutsand samt mineralull (AB Svenska Shell, 2007; Golder Associates, 2007).

Några ytterligare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen.

22.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. Viss risk finns även för bekämpningsmedel eller dess nedbrytningsprodukter som kan komma från fruktodlingen, se Mariesjö 10. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadsmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten.

23 Fastigheten Mariesjö 10

23.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Mariesjö 10 (tidigare Bromsaren 7) omfattar ca 2,28 ha. I väster gränsar fastigheten mot Kaplansgatan och i öster mot riksväg 26. Runt om fastigheten finns blandade verksamheter, däribland verkstadslokaler och handelsverksamhet. På fastigheten finns två byggnader. I norra delen av fastigheten finns en trädunge. På fastigheten finns bilhandel och serviceverkstad. Markytan är i huvudsak asfalterad.

23.2 Verksamhetshistorik

På flygfotot från 1960 och 1975 finns det i en fruktodling i den norra delen av Mariesjö 10 och angränsande fastigheterna Banvakten 4 och Banvakten 3. Den södra delen av fastigheten bestod under samma period av åkermark. En bäckfåra skiljer fruktodlingen och åkermarken åt (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975).

En bilanläggning med verkstad, lackverkstad, reparationshall för bilar, tvätthall, avfettning, pannrum och pumpstation byggdes 1974 (Skövde kommun, 2018a). En Uno-X mack fanns väster om byggnaden inom fastigheten från 1974/1975 fram till driftslutet år 1990 (MÖS, 2006). Drivmedelsstationen innefattade tre underjordiska cisterner, 30 m³, 20 m³ och 10 m³ stora (Länsstyrelsen, 2018a). Cisterner är upptagna enligt muntlig uppgift. Ingen sanering genomfördes eftersom ingen förorening i mark eller grundvatten överskred gällande riktvärde, MKM (MÖS, 2006). Inom fastigheten finns det ytterligare tre cisterner, för spillolja 3 m³, motorolja 7 m³, och eldningsolja (dieselbrännolja) 10 m³.

Dessa cisterner är placerade inomhus i brandklassat rum utan golvbrunnar (Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2002b; 2005).

Tidigare har verksamheten inom Mariesjö 10 varit anmälningspliktig enligt miljöbalken då över 500 kg lösningsmedel (lacknafta) samt 1600 kg organiska lösningsmedel (främst lacknafta) används per år (Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2002b; MÖS, 2000c).

23.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen. Tidigare har gjutsand dokumenterats inom fastigheten Eldaren 10 (Skövde kommun, 2018b).

23.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det vara störst risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater, aromater, PAH, VOC samt metaller. I fastighetsgränsen mot Mariesjö 9 finns en restförorening av petroleum. Risk finns även för bekämpningsmedel eller dess nedbrytningsprodukter från fruktodlingen som tidigare funnits inom fastigheten. Branschtypiska föroreningar från odling är: bly, DDT, dikofol, atrazin, desetylatrazin, BAM, klorerade hydrokarboner, organiska kväve- och fosforföreningar, aromater samt organiska och oorganiska kvicksilver-, tenn-, och arsenikföreningar. Risk för föroreningar kopplade till gjutsand och utfyllnadmassor, såsom molybden, fenol, PAH samt metaller, bedöms som trolig. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten.

24 Fastigheten Kommunverkstaden 1

24.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Kommunverkstaden 1 omfattar ca 5,26 ha. I väster gränsar fastigheten mot Västra stambanan och i öster mot Verkstadsvägen. Söder om fastigheten finns en banvall för den gamla järnvägen till Tibro och Karlsborg. På fastigheten finns ett tiotal byggnader med garage, förråd och kontor för Skövde kommuns park- och gatuverksamhet. I fastighetens västra-nordvästra del finns drivmedelsstation och cisterner. Drivmedelshantering sker även i den södra delen av fastigheten och cisterner finns vid smörjbryggan mellan verkstads- och förrådsbyggnad. Markytan är till större delen asfalterad eller grusad.

24.2 Verksamhetshistorik

1952 upprättas ett antal förråd inom fastigheten Kommunverkstaden 1. Garage med drivmedelsförråd, fatförråd och smörjbrygga tillkommer 1968. Samma år tillkommer lärarum och salar för motorlektioner där utbildning kan bedrivas. Smörj- och tvätthall samt panncentral och oljecistern vid smörjbryggan tillkommer 1970. 1985 sker en nybyggnation av varm- och kallförråd med tinnertvättsskåp, sprutlackering, cisterner samt garage med tvätthall, smörjhall, smedja, oljedistribution. 1986 tillkommer en garagebyggnad med skärmtak, i samma byggnad finns även ett måleri. Samma år ställs en panncentral samt oljetankar upp vid smörjbryggan. En barackbyggnad med verkstad, kontor, garage, cisterner, spolplatta, förråd och carport vid smörjbryggan tillkommer 1987. 1997 tillkommer en fordonshall och 2002 en carport som rivs 2017.

Inom fastigheten finns idag fyra underjordiska cisterner och tre ovan mark. De cisterner som ligger i marken rymmer 25 m³, i tre av dessa förvaras diesel och i den fjärde bensin. Två av de ovanjordiska

cisternerna rymmer 1,7 m³ bensin och en 2 m³ spillolja (MÖS, 2000a; MÖS, 2013; Räddningstjänsten östra Skaraborg, 2017a).

Avfettningsmedel har använts inom verkstäderna där även målning och lackering av trä och metall skett (MÖS, 2000a).

24.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen.

24.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det även vara risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater och aromater, PAH, VOC samt metaller. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten.

25 Fastigheten Kommunverkstaden 2

25.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Kommunverkstaden 2 omfattar ca 1,51 ha. I väster och norr gränsar fastigheten mot Hasslumsvägen och i öster mot Verkstadsvägen. På fastigheten finns en byggnad där Skövde kommun bedriver fordonsteknisk gymnasieutbildning. En stor del av markytan är gräsbevuxen eller grusad och en mindre del är asfalterad.

25.2 Verksamhetshistorik

Fastigheten bebyggdes före 1951 med ett bostadshus. 1987 byggs en yrkesskolbyggnad med fordonshall och svets. 1997 byggs huvudbyggnaden ut och ett förråd tillkommer.

På flygfoton från 1960 och 1975 går en bäckfåra genom fastighetens i söder och som senare görs om till ett kulverterat dike (före 1997). Idag är fastigheten utgrävd vid den gamla bäckfåran vilket möjliggör ansamling av dagvatten (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975).

25.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen.

25.4 Risk för föroreningar

Utifrån nuvarande och historisk verksamhet bedöms det även vara risk för petroleumrelaterade föroreningar såsom BTEX, alifater och aromater, PAH samt metaller. Dessa föroreningar bedöms kunna finnas i både jord och grundvatten.

26 Fastigheten Skövde 5:126

26.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Fastigheten Skövde 5:126 består till större delen av ett igenväxt, tidigare bostadsområde och naturmark samt ett kommunalt upplag för jordmassor. Fastigheten avgränsas av större vägar (Östra leden, Hasslumsvägen och Verkstadsvägen), samt av järnväg i söder.

Terrängen på fastigheten är kuperad och i vissa delar finns utfyllda områden. Över fastigheten leder en bäck från Verkstadsvägen i väster och åt sydost, här finns också ett större dagvattendike.

26.2 Verksamhetshistorik

Idag är fastigheten obebyggd men tidigare utgjordes de nordostliga delarna, längs nuvarande Östra leden, av ett villaområde med flertalet villor och större odlingar (Lantmäteriet, Flygfoto 1960; 1975). Samtliga byggnader är idag rivna, förutom en mindre förrådsbyggnad, och området är igenväxt. I den kvarvarande förrådsbyggnaden förvaras en stor mängd trädgårdsmaskiner. Mindre vägar har funnits tvärsöver fastigheten.

I inventeringen har inte framkommit hur länge upplag av massor förekommit i större utsträckning i de södra delarna av fastigheten. 1975 består området fortfarande av naturmark. 1996 nämns ett asfaltsupplag i en klagomålsanteckning hos MÖS, men det finns en otydlighet om vilken plats det gäller (MÖS, 1996). Platsen för upplag har ändrats ca år 1998-2000. På området har det funnits upplag av asfalt och jord och det har utförts krossning och sållning för återanvändning. Även trädgårdsavfall och timmer har lagts här. Upplag av asfalt är ej tillåten på området, men har förekommit. Vid platsbesök i oktober 2018 fanns ett mindre asfaltsupplag på platsen. Blandade massor bestående av jord, asfalt och avfall har schaktats ut i området (MÖS, 2001c) och marken består i vissa delar av blandat fyllnadsmaterial, bl a invid bäckfåran. På plankarta från 2008 anges en plats inom fastigheten där hantering av farligt gods får iordningställas, men det är inte känt om farligt gods har hanterats inom fastigheten.

Området har tidigare varit del av militärt övningsfält (trängkompaniet T2) (Skövde kommun, 2018a).

26.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen.

26.4 Risk för föroreningar

Inom området finns risk för föroreningar, främst i de södra delarna där man haft större upplag av asfalt, jordmassor och trädgårdsavfall. Blandade massor innehållandes avfall har schaktats ut på marken och i vissa delar består marken sannolikt till viss del av fyllnadsmaterial. Masshanteringen medför en risk för de vanligaste föroreningarna metaller, PAH och petroleumföroreningar, men med den variation på massor som hanterats finns stor risk för förhöjda halter av andra föroreningar, beroende på massornas ursprung.

I fyllnadsmaterialet på fastigheten har man noterat skiffer (BGAB, 1987), vilket kan innebära förhöjda metallhalter, jämfört med bakgrundshalter i t ex sandiga jordar. I Skövde är den naturliga bakgrundshalten av vissa metaller förhöjd i vissa områden till följd av berggrundens metallinnehåll (SGU, 2014).

Störst risk för föroreningar härrörande från det aktuella militära övningsfältet bedöms vara kopplade till ammunition, med störst risk för metallföroreningar.

Ogräsbekämpning vid järnvägen, upplag av trädgårdsavfall samt eventuellt tidigare odlingar kan ha orsakat föroreningar av bekämpningsmedel på fastigheten (se avsnitt 20.4).

Bäcken och diket tar emot dagvatten från ett stort verksamhetsområde och kan vara påverkad av dessa.

27 Fastigheten Skövde 5:173, 5:174 och 5:175

27.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Skövde 5:173-175 är tre mindre fastigheter om sammanlagt ca 0,5 ha. I öster gränsar de mot det fd åkeriet på fastigheten Åkaren 3 och i nordväst mot järnvägen. I syd-sydost gränsar de mot Hasslumsvägen. Den enda byggnad som finns kvar inom de aktuella fastigheterna idag är en lagerhall med bl a maskinuppställning på Skövde 5:173. Skövde 5:175 består i sin helhet av en grusad yta. Fastigheten Skövde 5:174 utgörs av två smala stråk, ett längs järnvägen och ett längs Hasslumsvägen. Skövde 5:175 är en öde, igenvuxen villatomt. Marken där fastigheterna är belägna är relativt flack med små höjdskillnader.

27.2 Verksamhetshistorik

På villatomten Skövde 5:175 fanns en villabostad från ca 1937 till 2013 då den revs (Skövde kommun, 2018a). Villan var då brandskadad efter en brand något år tidigare. Intilliggande Skövde 5:173 och 5:174 är obebyggda och utgörs av grönområden på flygfoto från 1960 och 1975. Lagerhallen på Skövde 5:173 byggdes 1984 (Skövde kommun, 2018a).

27.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar inom fastigheterna har inte framkommit vid inventeringen.

27.4 Risk för föroreningar

På Skövde 5:173 förekommer maskinuppställning och på Skövde 5:175 fanns tidigare en oljeeldad villapanna med oljecistern, vilka utgör viss risk för mindre oljespill. Oljetanken avlägsnades vid rivningen. Villan på Skövde 5:175 brandhärjades ca år 2012 (MÖS, 2019), med risk för förorening av förbränningsrester så som PAH, metaller och dioxin i främst ytlig mark. Beroende på vilket släckmedel som använts kan det finnas risk för PFAS⁵-förorening. Närheten till banvallen ger viss risk för föroreningar (se avsnitt 20.4).

28 Fastigheten Skövde 5:181

28.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Fastigheten Skövde 5:181 är ca 1 ha stor och är belägen invid Hasslumsvägen. På fastigheten finns två byggnader, en magasinsbyggnad och en kontorsbyggnad. Verksamheten hyr ut entreprenadmaskiner, har uppställning av maskiner och är klassad enligt branschklass 3 (BKL3), (Länsstyrelsen, 2018f). På fastigheten finns mindre massupplag och en cistern för drivmedel. Fastigheten omges i norr och öster av fastigheter med mindre verksamheter, i huvudsak fordonsrelaterade. I söder och öster angränsar den till ett mindre område med skogsmark

Marken på fastigheten är flack och bedöms utifrån topografin i området vara delvis utfylld. Vid en tidigare geoteknisk undersökning har fyllning dokumenterats i en punkt i fastighetens östra gräns ned till 0,4 m djup (BGAB, 1987).

---

⁵ Perfluorerade alkylsyror

28.2 Verksamhetshistorik

Omkring 1915 finns på fastigheten fyra byggnader, varav ett vagnsskjul och ett magasin. Kontorsbyggnaden har byggts om i omgångar med senaste tillbyggnad 1986. Nuvarande verksamhet har utifrån informationen i bygglovsarkivet funnits på platsen sedan 1970-talet eller tidigare. 1975 installerades en cistern för diesel (5 kbm) och 2012 ersattes denna med en ny cistern (10 kbm) (Skövde kommun, 2018a).

På ombyggnadsritning från 1973 finns angivet att den numera sydvästra delen av fastigheten utgör militärt övningsfält (T2) (Skövde kommun, 2018a).

28.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen.

28.4 Risk för föroreningar

Verksamheten på fastigheten är klassad till branschklass 3 med måttlig risk för föroreningar. Främsta risken för föroreningar är petroleumrelaterade ämnen kopplat till oljespill och -läckage från maskiner och tankanläggning. Spill av diesel har förekommit på fastigheten (MÖS, 2012b). Störst risk för föroreningar härrörande från det aktuella militära övningsfältet bedöms vara kopplade till ammunition, med störst risk för metallföroreningar.

Eventuella fyllnadsmassor i mark samt upplag av massor kan också medföra risk för föroreningar. Vanligt förekommande föroreningar i återanvända massor är PAH och metaller, men beroende på massornas ursprung kan ett stort antal föroreningar vara sannolika. I fyllnadsmaterialet på fastigheten har man noterat skiffer (BGAB, 1987), vilket kan innebära förhöjda metallhalter, jämfört med bakgrundshalter i t ex sandiga jordar. I Skövde är den naturliga bakgrundshalten av vissa metaller förhöjd i vissa områden till följd av berggrundens metallinnehåll (SGU, 2014).

29 Fastigheten Skövde 5:180

29.1 Områdesbeskrivning och verksamhet

Fastigheten Skövde 5:180 är ca 0,2 ha stor och ligger i korsningen Hasslumsvägen-Verkstadsvägen. Fastigheten är till större delen hårdgjord med delvis asfalterad yta. En byggnad finns på fastigheten, där en däckfirma har sin verksamhet och på fastigheten finns mindre upplag av bl a däck. På angränsande fastigheter finns småindustrier och verksamheter, till stor del fordonsrelaterade.

29.2 Verksamhetshistorik

Den tidigaste dokumentationen om byggnation på fastigheten Skövde 5:180 är från 1945 (Skövde kommun, 20108a), då ett garage- och magasinsbyggnad uppfördes. 1951 gjordes en tillbyggnad med garage, magasin och pannrum. Ett antal skjul har också funnits på fastigheten. 1969 ändrades användningen av byggnaden och lokalerna inrymde ett kantstensgjuteri med upplag av cement, sand och kallasfalt (inomhus) (Skövde kommun, 20108a). 2002 kom en anmälan in om otillåten transport av farligt avfall kopplad till dåvarande verksamhet på fastigheten och verksamheten uppges utöva skadedjursbekämpning och dyl (MÖS, 2002a). Idag finns en däckfirma på fastigheten.

29.3 Tidigare utförda undersökningar

Några tidigare miljötekniska undersökningar har inte framkommit vid inventeringen.

29.4 Risk för föroreningar

Sammantaget bedöms risk för framförallt PAH och metaller finnas på fastigheten. Det är inte känt vilket år fastigheten asfalterades, men skulle i alla fall delvis kunna vara av äldre slag med risk för tjärinneåll. Tjärasfalt och nämnda upplaget av kallasfalt kan ge förorening av PAH och andra petroleumrelaterade ämnen. Hantering och lagring av bildäck är också en källa till PAH samt metaller. Fordonsrelaterad verksamhet kan orsaka spill av framförallt drivmedel och olja.

30 Slutsatser och rekommendationer

Utifrån den nu utförda miljöhistoriska inventeringen bedömer Jordnära miljökonsult AB att det förekommer risk för förekomst av föroreningar i mark och grundvatten inom de inventerade områdena. Framför allt beror risken på förekomst av fyllnadsmassor, däribland gjutsand, samt den långa verksamhetshistoriken. På ett antal av fastigheterna finns även kända restföroreningar och det bedöms troligt att fler lokala föroreningar förekommer. I inventeringen har ingen information om mycket allvarliga föroreningar eller risker framkommit. En översikt av bedömd risk för förekomst av föroreningar presenteras i bilaga 1b-c.

För att kunna konstatera eller utesluta om föroreningar förekommer inom området behövs översiktlig miljöteknisk markundersökning utföras. Jordnära miljökonsult AB rekommenderar därmed att en översiktlig markundersökning genomförs inför att detaljplanarbetet fördjupas.

Referenser

AB Svenska Shell, 2007. Anmälan enligt 28§ föroreningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd – Avveckling av drivmedelsverksamhet inom fastigheten Mariesjö 9, Skövde kommun. 2007-08-22.

BGAB, 1987. Spillvattenledning. Hasslumsvägen samt Hasslumsvägen-Karlsborgsjärnvägen, Skövde kommun. Geoteknisk undersökning. 487-162. BGAB, Bygg- och Geokonsult AB. 1987-08-26.

BGAB, 1994. Del av Hasslum, Skövde kommun. Översiktlig geoteknisk undersökning. 494-61. BGAB, Bygg- och Geokonsult AB. 1994-09-30.

Golder Associates, 2007. Miljöteknisk undersökning och sanering – CRT anläggning 0108 – Mariesjö Skövde. Golder Associates AB, 2007-12-20.

Jordnära Miljökonsult, 2018. Rapport – Miljöhistorisk inventering och miljöteknisk markundersökning – Planprogram Mariesjö; Programområde Mariesjö, Skövde kommun. Jordnära Miljökonsult, 2018-12-21, reviderad 2019-01-30.

Järnväg.net, 2019. Skövde-Tibro-Karlsborg. <http://www.jarnvag.net/banguide/skovde-karlsborg>, hämtad 2019-02-27.

Lantmäteriet, 2018. Kartsök och ortnamn, <https://kso.etjanster.lantmateriet.se/#>, hämtad 2018-11-09.

Länsstyrelsen, 2018a. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0034, utdrag 2013-08-13.

Länsstyrelsen, 2018b. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0078, utdrag 2008-08-18.

Länsstyrelsen, 2018c. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0165, utdrag 2008-08-18.

Länsstyrelsen, 2018d. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0166, utdrag 2008-08-18.

Länsstyrelsen, 2018e. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0183, utdrag 2008-08-18.

Länsstyrelsen, 2018f. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0204, utdrag 2008-08-18.

Länsstyrelsen, 2018g. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0224, utdrag 2008-08-18.

Länsstyrelsen, 2018h. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0238, utdrag 2008-08-18.

Länsstyrelsen, 2018i. Länsstyrelsernas GIS-tjänster. Karttjänster (webbGIS), Infokartan Västra Götaland. <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Vastragotaland/Infokartan/>, hämtad 2018-11-09.

Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2002a. Komplettering av anmälan, Shells pumpstation, Bromsaren 8, Skövde. Dnr: 2001-1744. Skövde kommun, 2002-07-24.

Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2002b. Tillsyn enligt miljöbalken, Gustaf E Bil AB, Bromsaren 7, Skövde kommun. Dnr: 2002-1596. Skövde kommun, 2002-10-15.

Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2005. Inspektion enligt miljöbalken vid Gustaf E Bil inom Bromsaren 7, Skövde kommun. Dnr: 2005-1356. Skövde kommun, 2005-09-26.

MÖS, 1996. Anteckning. 1996-000173. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 1999. Anteckning. 1999-001460. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2000a. Anteckning. 2000-000805. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2000b. Anteckning. 2000-000982. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2000c. Anteckning. 2000-001024. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2000d. Anteckning. 2000-001045. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2000e. Anteckning. 2000-001372. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2001. Anteckning. 2001-000395. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2001b. Anteckning. 2001-001503. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2001c. Anteckning. 2001-001173. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2001d. Anteckning. Remiss ang försäljningstillstånd enl 14 § kemiska produkter inom Bromsaren 4. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2002a. Anteckning. 2002-001644. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2002b. Anteckning. 2002-002012. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2004a. Anteckning. 2004-000622. Miljösamverkan östra Skaraborg. (78)

MÖS, 2004b. Anteckning. 2004-000851. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2004c. Kontrollrapport nr 2004-0020 – Rapport över installationskontroll av öppen cistern 1-50 m³ med tillhörande utrustning och rörledning. Dnr: 2004-1838. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2005-02-04.

MÖS, 2005. Anteckning. 2005-001340. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2006. Ärendeutskrift - Miljöteknisk markundersökning av nedlagd bensinstation, inom Bromsaren 7. Dnr: 2006-000056. Miljösamverkan östra Skaraborg.

MÖS, 2007. Anmälan av miljöfarlig verksamhet. Dnr: 2007-1043. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2007-05-11.

MÖS, 2010. Meddelande om resultat från inspektion av fordonstvätt. 2010-001077. Miljösamverkan östra Skaraborg.

- MÖS, 2011a. Anmälan – Spridning av bekämpningsmedel. Dnr: 2011-3326. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2011-06-10.
- MÖS, 2011b. Föreläggande om åtgärder inom drivmedelsstation. Dnr: 2011-003524. Miljösamverkan Östra Skaraborg, 2011-10-04.
- MÖS, 2012. Checklista – Egenkontroll drivmedelsstationer. Dnr: 2012-2084. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2012-06-15.
- MÖS, 2012. Information om installation av cistern ovan mark 1-10 m³, Skövde 5:181 i Skövde kommun. Dnr 2012-001226.
- MÖS, 2013. Kontrollrapport – Rapport över återkommande kontroll av cistern med tillhörande utrustning och rörledning. Dnr: 2004-56. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2013-11-18.
- MÖS, 2014. Rapport avvikelser: Produktutsläpp. Dnr: 2014-2560. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2014-05-03.
- MÖS, 2016. Anmälan – Spridning av bekämpningsmedel. Dnr: 2016-2753. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2016-04-11.
- MÖS, 2017. Anteckning. 2017-003499. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- Naturvårdsverket, 2009. Riktvärden för förorenad mark - Modellbeskrivning och vägledning, Naturvårdsverkets rapport 5976, 2009, reviderade juni 2016.
- Picon, 1984. Ledningar Mariesjö – Geoteknisk undersökning – Skövde kommun. Pí consturction ab. 1984-11-21.
- Räddningstjänsten östra Skaraborg, 2017a. Samråd om tillstånd för hantering av brandfarlig vara. Dnr: 2017-000082. Räddningstjänsten östra Skaraborg, 2017-01-25.
- Räddningstjänsten Östra Skaraborg, 2017b. Samråd om tillstånd för hantering av brandfarlig vara. Dnr: 2017-000714. Räddningstjänsten Östra Skaraborg, 2017-06-22.
- Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2008. Upplysning om påträffad förorening enligt Miljöbalken 10kap. §11 samt anmälan om avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada i mark enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899). DNR 2008-1216, 2008-09-25.
- SGU, 2014. Geokemisk atlas över Sverige. Sveriges Geologiska Undersökning.
- SGU, 2018a. Sveriges Geologiska Undersökning, Jordartslager i Kartvisaren, www.sgu.se, hämtad 2018-11-07.
- SGU, 2018b. Sveriges Geologiska Undersökning, Berggrund i Kartvisaren, www.sgu.se, hämtad 2018-11-07.
- SGU, 2018c. Sveriges Geologiska Undersökning, Brunnar i Kartvisaren, www.sgu.se, hämtad 2018-11-09.

Skövde kommun, 2006. Minnesanteckningar från tillsyn enligt Miljöbalken, Bilkompaniet Skövde, Bromsaren 2. Dnr: 2006-1657. Miljö- och hälsoskyddskontoret. 2006-11-16.

Skövde kommun, 2016. Fördjupning av översiktsplanen, Centrala Skövde. 2016-06-28.

Skövde kommun, 2018a. Bygglovsarkivet.

Skövde kommun, 2018b. Inventering av verksamheter – Underlag till planprogram för del av Mariesjö – Skövde stad, Skövde kommun, Västra Götalands län. Skövde kommun, sektor samhällsbyggnad, 2018-05-09.

ÅF, 2016. PM – Miljökontroll i samband med cisternbesiktning på Preem:s drivmedelsanläggning på fastigheten Bromsaren 1 i Skövde kommun. ÅF-Infrastructure AB, 2016-09-27.

ÅF, 2017: Epost till Cecilia Wessberg på Skövde kommun. Dnr: 2009-3409

Bildkällor

Hitta, 2018. <https://www.hitta.se/kartan!~58.40410,13.87567,14.525031923918151z/trli=P2FZFLK5>, hämtad 2018-12-21

©Lantmäteriet MEDGIV-2018-10-05674.

©Lantmäteriet MEDGIV-2018-10-05674. Flygfoto 1960

©Lantmäteriet MEDGIV-2018-10-05674. Flygfoto 1975

Muntliga källor

MÖS, 2019. Muntligen Manne Johansson, 2019-01-30.

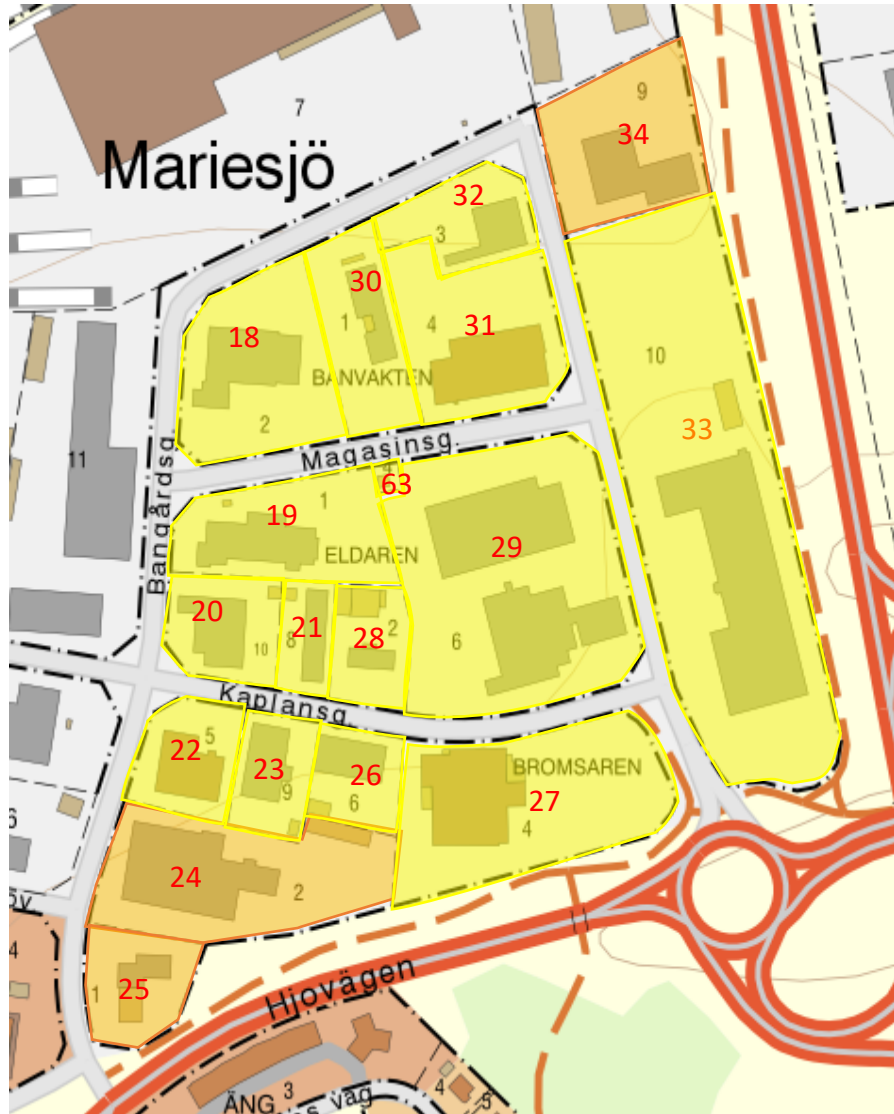

- 1 Lantmäteriet, 1960. Ekonomiska kartan över Sverige.
- 2 Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2014. Efterbehandling av förorenad mark - Mariejö 4. Uppdragsgivare: Nobina Sverige AB. Projekt nr: 141118. 2014-10-16
- 3 Länsstyrelsen, 2012. MIFO-rapport: Hydro, Bostället, 2012-08-21
- 4 Länsstyrelsen, 2012. MIFO-rapport: Fordonsservice, 2012-08-21
- 5 Länsstyrelsen, 2009. MIFO-rapport: AB Svensk bilprovningens verkstad, 2009-07-21
- 6 Länsstyrelsen, 2008. MIFO-rapport: Swebus Trafik AB, 2008-08-18
- 7 Länsstyrelsen, 2008. MIFO-rapport: Mariejö Tegebruk/Skövde Snickeri- & Trävaruaffär, 2008-08-18
- 8 Länsstyrelsen, 2012. MIFO-rapport: Mariejö 9, 2012-06-01
- 9 Länsstyrelsen, 2012. MIFO-rapport: Bensin och olja i Skövde (Preen, Texaco), 2012-08-21
- 10 Länsstyrelsen, 2008. MIFO-rapport: Skaraborgs städ (fd Kåve:s Bilserv), 2008-08-18
- 11 Länsstyrelsen, 2008. MIFO-rapport: Bilkompaniet i Skövde AB, 2008-08-18
- 12 Länsstyrelsen, 2008. MIFO-rapport: Euromaster AB, 2008-08-18
- 13 Länsstyrelsen, 2008. MIFO-rapport: Kå We's Bilservice/ 2 spolhallar, 2008-08-18
- 14 Länsstyrelsen, 2008. MIFO-rapport: Bromsaren 4, 2008-08-18
- 15 Länsstyrelsen, 2008. MIFO-rapport: Green Cargo (fd AB Svefast), 2008-08-18
- 16 Länsstyrelsen, 2008. MIFO-rapport: Hemglössl spolhall, 2008-08-18
- 17 Länsstyrelsen, 2012. MIFO-rapport: Johansson AB Bilfirma Gustaf E, 2012-06-01
- 18 Länsstyrelsen, 2013. SPIMFAB: Uno X, 2013-08-13
- 19 Länsstyrelsens EBH-stöd, 2018. Mifo-historik objekts-ID F1496-0131, utdrag 2018-09-14.
- 20 Länsstyrelsens EBH-stöd, 2018. Mifo-historik objekts-ID F1496-0008, utdrag 2018-09-14.
- 21 Skövde kommun, 2018. Skövde kommuns fastighetsregister. (E-postkälla)
- 22 Skövde kommun, 2018. Bygglösarkivet.
- 23 Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2008. Upplysning om påträffad förorening enligt Miljöbalken 10kap. §11 samt anmälan om avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningskada i mark enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899). DNR 2008-1216, 2008-09-14
- 24 Skövde kommun, 2008. DNR: 2008-1216, 2010-10-15
- 25 Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2008. Provningsprotokoll, Bostället 24, Lärkstigen 2, Skövde, Norsk Hydro, 1806700. DNR: 2008-1216, 2008-10-15
- 26 Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2008. Efterbehandling av förorenad mark vid nedlagd bensinstation. Hydro 99861, Bostället 24, Lärkstigen 2, Skövde kommun, 2008-12-12
- 27 Kreativa Hus Skövde AB, 2017. Anmälan om efterbehandling av ett förorenat område. 2017-11-23.
- 28 BGAB, 2011. PM Geoteknik - Kv Tegebruket 5 - Nybyggnad, Skövde kommun - Geoteknisk undersökning, 511-101. BGAB, Bygg- och Geokonsult AB, 2011-09-29.
- 29 MÖS, 2017. Inventering av fordonstvätt, s. Tegebruket 4. 2017-003703. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 30 Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2009. PM - Komplettering av efterbehandlingsrapport för Bostället 24 vid Lärkstigen 2 i Skövde. Beställare: Norsk Hydro Olje AB, 2009-04-21
- 31 Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2009. komplettering miljöteknisk markundersökning av fd bensinstation, Bostället 24, Lärkstigen 2, Skövde. Uppdragsgivare: Norsk Hydro Olje AB. Projekt nr: 1806700. 2009-10-06
- 32 Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2010. Efterbehandling av förorenad mark, etapp 2, Bostället 24, Lärkstigen 2, Skövde. Uppdragsgivare: Svenska Statoil AB. Projekt nr: 1806700. 2010-09-07
- 33 Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2010. Miljöteknisk markundersökning av nedlagd bensinstation, Bostället 24, Lärkstigen 2, Skövde kommun. Uppdragsgivare: Svenska Statoil AB. Projekt nr: 1806700. 2010-10-25
- 34 SGI, 2018. Brunnsskriet. <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html>, hämtad 2018-10-04
- 35 Skövde kommun, 2006. Miljöteknisk markundersökning av nedlagd bensinstation, inom Bromsaren 7. DNR: 2006-000059, 9-3758
- 36 Picon, 1987. Bräddavlopp för damm vid Kaplansgatan. Geoteknisk undersökning. PI consturction ab. K87-14. 1987-11-24
- 37 Picon, 1984. Stödmer Tegebruket Mariejö. Geoteknisk undersökning. PI consturction ab. K84-9. 1984-11-05
- 38 Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB, 2010. PM - Kompletterande vattenprovtagning, fd bensinstation Hydro, Bostället 24, Skövde. Uppdragsgivare: Svenska Statoil AB. Projekt nr: 1806700. 2010-12-17.
- 39 BGAB, 1999. Kv Tegebruket, Skövde kommun. Översiktlig geoteknisk undersökning, 499-102. BGAB, Bygg- och Geokonsult AB, 1999-12-21
- 40 VIAK, 1965. Yttre del av grundundersökning för planerad bilprovningsanläggning i kv Tegebruket nr 2, Skövde. Ingenjörbyrån VIAK konsulterade ingenjörser aktiebolag. 1965-01-08
- 41 Flygfältsbyrå, 1966. Skövde - Kv. Bostället nr 24. Grundundersökning för planerat industrrotell. AB Flygfältsbyrå. 1966-09-14
- 42 Picon, 1994. Mariejö 1 - Geoteknisk undersökning - Skövde kommun. PI consturction ab. 1994-02-07
- 43 Picon, 1984. Ledningar Mariejö - Geoteknisk undersökning - Skövde kommun. PI consturction ab. 1984-11-21
- 44 BGAB, 1994. Del av Hasslum, Skövde kommun. Översiktlig geoteknisk undersökning, 494-61. BGAB, Bygg- och Geokonsult AB, 1994-09-30
- 45 BGAB, 1987. Spillvattenledning, Hasslumsvägen samt Hasslumsvägen-Karlsborgsvägen, Skövde kommun. Geoteknisk undersökning, 487-162. BGAB, Bygg- och Geokonsult AB, 1987-08-26
- 46 Muntlig
- 47 SGI, 2018. Jordartskartan. <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>, hämtad 2018-09-27
- 48 Muntlig
- 49 Muntlig. Souranis Tomas, 2018. Intern ledningsanvisning inom undersökningsområdet Mariejö 11 tillsammans med Tomas Souranis, 2018-10-18
- 50 Alla bolag, odad. b. JSL Golvservice AB. <https://www.allabolag.se/5567396428/jsl-golvservice-ab>, hämtad 2018-11-29
- 51 Bebyggelseregistret, Riksanställdaämberget, odad. Skövde Skövde 5:193 - husnr 1. <http://www.bebyggelseregistret.raa.se/br/2/byggnad/visaHistorik.raa?sessionid=288FC7C2C393918AA6F60DF59F4DF0C67byggnadid=21400000650345&page=historik&visaHistorik=true>, hämtad 2018-12-03
- 52 Kreativa Hus Skövde AB, 2017. Saneringsrapport borttagande av oljeförorenade massor i samband med byggnation på Tegebruket 5, 2017-12-15.
- 53 År. 2013. Redogörelse för prövning av grundvattnet på fastigheten Bostället 24 i Skövde Kommun. S84328. ÅF-Infrastructure AB, 2013-08-26.
- 54 MÖS, 1997. Journalblad för upplag i Skövde kommun, 1997-1400. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 55 Samhällsbyggnad, 2018. Inventering av verksamheter - Underlag till planprogram för del av Mariejö - Skövde stad, Skövde kommun, Västra Götalands län. Skövde kommun, sektor samhällsbyggnad, 2018-05-09.
- 56 Swebus, 2009. Epost till Max Olsson på Skövde kommun. Dnr: 2009-3409
- 57 MÖS, 2011. Checklista - Drivmedelstationer. Dnr: 2011-000369. Miljösamverkan Östra Skaraborg, 2011-01-25
- 58 Nobina, 2014. Verksamhetsrapport - Nobina 2013
- 59 Lantmäteriet, flygfoto 1960
- 60 Lantmäteriet, flygfoto 1975
- 61 MÖS, 2010. Meddelande om resultat från inspektion av fordonstvätt. 2010-001077. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 62 Länsstyrelsen, 2018. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0238, utdrag 2008-08-18.
- 63 År. 2016. PM - Miljökontroll i samband med cisternbesiktning på Preens drivmedelsanläggning på fastigheten Bromsaren 1 i Skövde kommun. ÅF-Infrastructure AB, 2016-09-27.
- 64 År. 2017. Epost till Cecilia Wessberg på Skövde kommun. Dnr: 2009-3409
- 65 MÖS, 2017. Anteckning. 2017-003499. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 66 MÖS, 2000. Anteckning. 2000-000982. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 67 MÖS, 1999. Anteckning. 1999-001460. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 68 MÖS, 2004. Anteckning. 2004-000851. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 69 MÖS, 2000. Anteckning. 2000-001135. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 70 MÖS, 2001. Anteckning. 2001-000395. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 71 MÖS, 2001. Anteckning. Remiss ang försäljningsförelärd enl 14 § kemiska produkter inom Bromsaren 4. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 72 MÖS, 2001. Anteckning. 2001-001503. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 73 MÖS, 2005. Anteckning. 2005-001340. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 74 MÖS, 2000. Anteckning. 2000-001372. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 75 MÖS, odad. Blankett A - Information om avskiljare. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 76 Skövde kommun, 2006. Minnesanteckningar från tillsyn enligt Miljöbalken, Bilkompaniet Skövde, Bromsaren 2. Dnr: 2006-1657. Miljö- och hälsoskyddskontoret. 2006-11-16.
- 77 MÖS, 2004. Kontrollrapport nr 2004-0020 - Rapport över installationskontroll av öppen cistern 1-50 m³ med tillhörande utrustning och rörledning. Dnr: 2004-1838. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2005-02-04.
- 78 MÖS, 2004. Anteckning. 2004-000622. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 79 MÖS, 2000. Anteckning. 2000-001045. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 80 Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2002. Komplettering av anmälan, Shells pumpstation, Bromsaren 8, Skövde. Dnr: 2001-1744. Skövde kommun, 2002-07-24.
- 81 Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2007. Beslut om beträffande skydd mot läckage från dieselcistern ovan mark inom Mariejö 9 i Skövde kommun. Dnr: 2003-424. Skövde kommun, 2007-02-28.
- 82 AB Svenska Shell, 2007. Anmälan enligt 28§ föroreningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd - Avveckling av drivmedelsverksamhet inom fastigheten Mariejö 9, Skövde kommun, 2007-08-22.
- 83 Golder Associates, 2007. Miljöteknisk undersökning och sanering - CRT anläggning 0108 - Mariejö Skövde. Golder Associates AB, 2007-12-20.
- 84 Länsstyrelsen, 2018. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0234, utdrag 2013-08-13.
- 85 Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2002. Tillsyn enligt miljöbalken, Gustaf E Bil AB, Bromsaren 7, Skövde kommun. Dnr: 2002-1596. Skövde kommun, 2002-10-15.
- 86 Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2005. Inspektion enligt miljöbalken vid Gustaf E Bil inom Bromsaren 7, Skövde kommun. Dnr: 2005-1356. Skövde kommun, 2005-09-26.
- 87 MÖS, 2006. Ärendeskrit - Miljöteknisk markundersökning av nedlagd bensinstation, inom Bromsaren 7. Dnr: 2006-000056. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 88 MÖS, 2000. Anteckning. 2000-001024. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 89 MÖS, 2013. Kontrollrapport - Rapport över återkommande kontroll av cistern med tillhörande utrustning och rörledning. Dnr: 2004-56. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2013-11-18.
- 90 Länsstyrelsen, 2018. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0224, utdrag 2008-08-18.
- 91 MÖS, 2007. Anmälan om miljöfarlig verksamhet. Dnr: 2007-1043. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2007-05-11.
- 92 MÖS, 2012. Checklista - Egenkontroll drivmedelstationer. Dnr: 2012-2084. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2012-06-15.
- 93 MÖS, 2014. Rapport avvikelse: Produktutsläpp. Dnr: 2014-2560. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2014-05-03.
- 94 MÖS, 1996. Anteckning. 1996-000173. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 95 MÖS, 1998. Anteckning. 1996-001073. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 96 MÖS, 2000. Anteckning. 2000-001173. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 97 MÖS, 2012. Kontrollrapport - Rapport över återkommande kontroll av cistern med tillhörande utrustning och rörledning. Dnr: 2012-1226. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2012-01-05.
- 98 Länsstyrelsen, 2018. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0204, utdrag 2008-08-18.
- 99 Länsstyrelsen, 2018. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0206, utdrag 2008-08-18.
- 100 MÖS, 2011. Anmälan - Spridning av bekämpningsmedel. Dnr: 2011-3326. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2011-06-10.
- 101 MÖS, 2016. Anmälan - Spridning av bekämpningsmedel. Dnr: 2016-2753. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2016-04-11.
- 102 MÖS, 2000. Anteckning. 2000-000805. Miljösamverkan östra Skaraborg.
- 103 Miljö- och hälsoskyddskontoret, 2000. Anmälan enligt Miljöbalken (9 kap 6 §) - Miljöfarlig verksamhet, C-anläggning, Bensinstationer Kod: -50.201-1 och 50.50-1. Dnr: M1.2000-2000. Skövde kommun, 2000-11-01.
- 104 MÖS, 2011. Checklista - Drivmedelstationer. Dnr: 2011-475. Miljösamverkan östra Skaraborg, 2011-01-19.
- 105 Länsstyrelsen, 2018. Länsstyrelsens EBH-stöd. Mifo-historik objekts-ID F1496-0183, utdrag 2008-08-18.
- 106 MÖS, 2002. Anteckning. 2002-002012. Miljösamverkan östra Skaraborg.

Bilaga 1b. Bedömd risk för föroreningar utifrån miljöhistorisk inventering

Planprogram Mariesjö, Utvecklingsområde 1, Skövde kommun

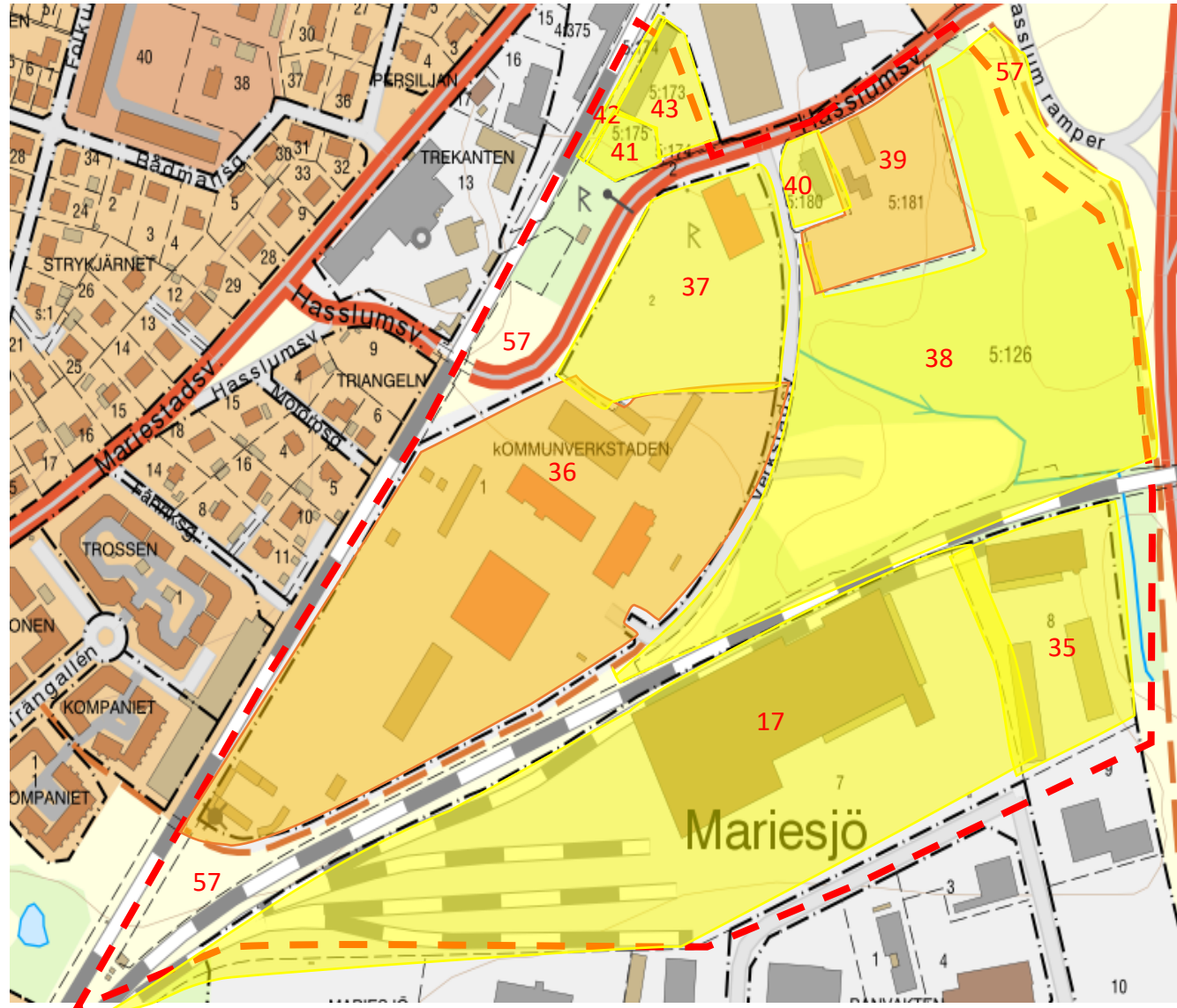
Fastigheter:

- 18. Banvakten 2
- 19. Eldaren 1
- 20. Eldaren 10
- 21. Eldaren 8
- 22. Bromsaren 5
- 23. Bromsaren 9
- 24. Bromsaren 2
- 25. Bromsaren 1
- 26. Bromsaren 6
- 27. Bromsaren 4
- 28. Eldaren 2
- 29. Eldaren 6
- 30. Banvakten 1
- 31. Banvakten 4
- 32. Banvakten 3
- 33. Mariesjö 10
- 34. Mariesjö 9
- 63. Eldaren 4

- Liten risk för föroreningar
- Risk för föroreningar
- Stor risk för föroreningar

Bilaga 1c. Bedömd risk för föroreningar utifrån miljöhistorisk inventering

Planprogram Mariesjö, Utvecklingsområde 2, Skövde kommun

Fastigheter:

- 17. Mariesjö 7
- 35. Mariesjö 8
- 36. Kommunverkstaden 1
- 37. Kommunverkstaden 2
- 38. Skövde 5:126
- 39. Skövde 5:181
- 40. Skövde 5:180
- 41. Skövde 5:175
- 42. Skövde 5:174
- 43. Skövde 5:173
- 57. Del av Skövde 5:177

- Liten risk för föroreningar
- Risk för föroreningar
- Stor risk för föroreningar